

Gymnázium a obchodní akademie Chodov

Smetanova 738, 357 35 Chodov

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0367

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pořadí šablony a sada: I/7

Materiál: VY_32_INOVACE_MAUT.14

Vytvořený ve školním roce: 2012/2013 (květen 2013)

Téma: J. Wolker – život, sb. Host do domu

Předmět a třída: Český jazyk a literatura, septima osmiletého gymnázia

Anotace: 1. Žáci pracují s internetem – vyhledávají informace o životě autora. 2. Seznámení s dílem Host do domu. 3. Rozbor básně Poštovní schránka.

Autor: Sylva Jozefyová

Klíčová slova: J. Wolker, Host do domu, proletářské umění, epitař

Ověřený dne: 24. 5. 2013

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jiří Wolker, celým jménem Jiří Karel Wolker (29. března 1900, Prostějov – 3. ledna 1924, Prostějov)

F. X. Šalda o něm napsal: "Wolker je básník snu a touhy, romantik mnohem víc, než se zdá ...".

- český básník, prozaik, dramatik, člen Literární skupiny a Devětsilu, teoretik proletářského umění
- narodil se v dobře situované měšťanské rodině bankovního úředníka Ferdinanda Wolкера a jeho ženy Zdeny (rozené Skládalové)
- Rodinné prostředí Jiřího Wolкера bylo naplněno kulturou a také profesori prostějovského gymnázia podporovali Wolkerovy umělecké sklony. Byl všestranně nadaný - literárně, výtvarně i hudebně. Už na gymnáziu publikoval ve studentských časopisech.
- vystudoval gymnázium
- v letech 1916–1917 se pod vedením Antonína Svojsíka účastnil skautských táborů ve Vorlovských lesích nedaleko hradu Lipnice (byl nadšený Sokol a skaut)
- na přání svého otce studoval práva v Praze, přičemž zároveň navštěvoval literární přednášky
 - k umění měl blízko díky svému nadání literárnímu, hudebnímu a výtvarnému
- byl politicky činný v KSC
 - Za svých pražských studií práv poznal Wolker dělnickou bídu, která byla později častým tématem jeho básní. Seznámil se zde se Z. Nejedlým, S. K. Neumannem, K. Bieblem a V. Nezvašem.
- Sblížil se s brněnskou Literární skupinou, která vydával časopis Host. Díky sociálnímu reformismu se s Literární skupinou rozešel a vstoupil do revolučního seskupení komunistických umělců Devětsil, které však brzy opustil.
- trpěl vážnou plicní chorobou – za studií propukla u něj tuberkulóza, která se u něj projevovala již v dětství častými záněty mandlí a katary průdušek a problémy s játry a klouby;
 - léčil ji u moře i ve Vysokých Tatrách (přímo v Tatranské Poljance);
 - nakonec jí podlehl (zemřel doma)
- je pochován na městském hřbitově v Prostějově
- žil a tvořil ve vile na Svatém Kopečku u Olomouce. Tato vila dnes nese název vila Jiřího Wolкера (Bellevue) a je kulturní památkou.

Epitaf:

„Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět
a pro spravedlnost jeho šel se bít.
Dřív než moh' srdce k boji vytrasit,
zemřel – mlád dvacet čtyři let.“

S jeho jménem je často spojován nový literární směr – proletářské umění.

- byl nejnadanějším představitelem proletářské poezie = symbol proletářské poezie dvacátých let.
- stal se ztělesněním jednoho směru poezie, protože jej nestačil nahradit jiným
- jeho tvorbu nejvíce ovlivnili Zdeněk Nejedlý a František Xaver Šalda

Proletářské umění (1922, spolu s Karlem Teigem) – programová a teoretická stať

- zformulována základní východiska tohoto uměleckého směru

DÍLO - Poezie:

Host do domu - 1921, první básnická sbírka má rysy poezie mladých básníků poválečné doby

- pokoru, soucit s chudými, náboženskou symboliku
- vznikla z jeho gymnazijních prací
- v díle prezentuje názor, že rozpory se mají řešit láskou

- 3 oddíly:

Chlapec – verše vyjadřují důvěru v život, optimismus, blízký vztah k nejobyčejnějším věcem
(básně Chlapec, Poštovní schránka)

Ukřižované srdce – tento oddíl si všímá bídy a utrpení; poezie solidarity a vzpoury
(báseň Dláždění)

Host do domu – touha po harmonii a důvěrný pohled na svět připomínají oddíl první

- chybí ovšem výrazná dětská stylizace
- smrt je chápána jako přirozená součást života, brána do nového probuzení;
- básník se vyznává z lásky k tomuto světu (b. Věci)
- objevuje se zde pokorný pohled na svět, soucit (křesťanský) s chudými a trpícími, lyrizace všedních věcí a všedního dne. K věcem kolem sebe přistupuje jako k živým bytostem a rozmlouvá s nimi, snaží se je polidštit (např. báseň Poštovní schránka, Věci, ...).

Svatý kopeček - 1921, nazvané podle místa, kde žili básníkovi prarodiče a kam často jezdíval

- skladba byla na přání autora právem přiřazována k první sbírce, tvoří s ní spojení i přechod k nové fázi tvorby
- objevuje bídu, která ovlivnila jeho další tvorbu
- je ovlivněna Apollinairovým Pásmem
- Wolker chce udělat svět spravedlivějším a lepším

POŠTOVNÍ SCHRÁNKA

Jiří Wolker

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká lečjaká věc.

Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela,
psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.

poštovní schránky kvete – metafora, personifikace

lidé se svěřují poštovní schránce - metafora

Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel,
- tam, kde jsou srdce,
blizny červené,
schované v růžovém okvětí.

básnické přirovnání
personifikace
básnické přirovnání
symbol; synekdocha (srdce pro pojmenování člověka)
metafora

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody
sladké nebo trpké.
(*Host do domu*, 1921)

personifikace
metafora

Obsah básně:

- Wolker přirovnává poštovní schránku k nějaké zvláštní modře kvetoucí rostlině. Schránky i květiny si lidé váží, přestože to jsou zcela běžné věci, ale schránka je zprostředkovatelem jejich myšlenek – psaníček.

ZDROJE:

BLAHYNKA, Milan a kol. Čeští spisovatelé 20. století. Praha: Československý spisovatel, 1985, ISBN 22-149-85.

PŘISPĚVATELÉ WIKIPEDIE. Jiří Wolker [online]. [cit. 22.5.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ji%C5%99%C3%AD_Wolker&oldid=10832232

WOLKER, Jiří. Výbor z díla. Praha: Svoboda, 1950, ISBN není uvedeno.

**Jiří Wolker, celým jménem Jiří Karel Wolker
(29. března 1900, Prostějov – 3. ledna 1924, Prostějov)**

F. X. Šalda o něm napsal: "Wolker je básník snu a touhy, romantik mnohem víc, než se zdá ...".

Práce s internetem – doplňte alespoň 8 údajů o životě autora:

-
-
-
-
-
-
-
-

Epitaf:

„Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět
a pro spravedlnost jeho šel se bít.
Dřív než moh' srdce k boji vytasit,
zemřel – mlád dvacet čtyři let.“

S jeho jménem je často spojován nový literární směr – proletářské umění.

- byl nejnadanějším představitelem proletářské poezie = symbol proletářské poezie dvacátých let
- stal se ztělesněním jednoho směru poezie, protože jej nestačil nahradit jiným
- jeho tvorbu nejvíce ovlivnili Zdeněk Nejedlý a František Xaver Šalda

Proletářské umění (1922, spolu s Karlem Teigem) – programová a teoretická stat'

- zformulována základní východiska tohoto uměleckého směru

DÍLO

Poezie:

Host do domu - 1921, první básnická sbírka má rysy poezie mladých básníků poválečné doby

- pokoru, soucit s chudými, náboženskou symboliku
- vznikla z jeho gymnazijních prací
- v díle prezentuje názor, že rozpory se mají řešit láskou

- 3 oddíly:

Chlapec – verše vyjadřují důvěru v život, optimismus, blízký vztah k nejobyčejnějším věcem
(básně Chlapec, Poštovní schránka)

Ukřižované srdce – tento oddíl si všímá bídy a utrpení; poezie solidarity a vzpoury
(báseň Dláždění)

Host do domu – touha po harmonii a důvěrný pohled na svět připomínají oddíl první

- chybí ovšem výrazná dětská stylizace
- smrt je chápána jako přirozená součást života, brána do nového probuzení;
- básník se vyznává z lásky k tomuto světu (b. Věci)
- objevuje se zde pokorný pohled na svět, soucit (křesťanský) s chudými a trpícími, lyrizace všedních věcí a všedního dne. K věcem kolem sebe přistupuje jako k živým bytostem a rozmlouvá s nimi, snaží se je polidštit (např. báseň Poštovní schránka, Věci, ...).

Svatý kopeček - 1921, nazvané podle místa, kde žili básníkovi prarodiče a kam často jezdíval

- skladba byla na přání autora právem přiřazována k první sbírce, tvoří s ní spojení i přechod k nové fázi tvorby
- objevuje bídu, která ovlivnila jeho další tvorbu
- je ovlivněna Apollinairovým Pásmem
- Wolker chce udělat svět spravedlivějším a lepším

POŠTOVNÍ SCHRÁNKA

Jiří Wolker

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká lecjaká věc.
Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela,
psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.

Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel,
- tam, kde jsou srdce,
blizny červené,
schované v růžovém okvěti.

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody
sladké nebo trpké.

(Host do domu, 1921)

Obsah básně:

V této básni Wolker ...

Jazykové prostředky: